

TEKNINGAR: TORBJØRN OLSEN

eygu síggja«. Á tann hátt er øll søgan um Daphnis og Chloe ein sonevnd ekfrasa, t.v.s. ein roynd at flyta upplivingina av einari mynd í tekst. Ekfrasur vóru vælumtóktar í grikskari fornöld, og at »Daphnis og Chloe« byrjar á ein slíkan hátt avdúkar, at søgan ikki bara er ein einføld kærleikssøga, men at hon eisini er ein søga um alt tað, sum menniskjuni ikki hava tamarhald á, men kortini royna at skilja í t.d. list og við at siga hvørjum øðrum søgur.

Týðingin

Hanus Kamban er royndur týðari og rithøvundur, og hann hevur serligan ans fyri orðavali, bendingum og ljóði. Málsliga heldur Hanus seg til kósina, sum Rikard Long í mong ár var talsmaður fyri. Rikard Long fanst at purismuni í føroyskari mál-røkt, t.v.s. royndunum at taka úr føroyskum øll orð, sum hava – ella tykjast hava – útlendskan uppruna. Í týðingini hjá Hanusi eru tiskil orð, sum aðrir føroyskir týðarar ikki høvdu brúkt, t.d. »varmi«, »følilsir«, »straffa«, »fortelja«, »deiligari«. Orðini eru vanlig í før-oyskum talumáli, og í týðingini rigga tey væl, tí tey lata upp fyri ymiskum stíllegum og smáum eyka merkingum, sum ein puristisk týðing hevði lúkað burtur. Tað krevur tó serliga góða málkenslu at skifta millum orð við næstan somu merking og at skifta millum ymiskar stíllegur og so samstundis halda eina javnvág og ein konse-kvens, so at teksturin gerst reglufastur og samanhangandi. Hanus Kamban megna tað.

Málið í týðingini er tó als ikki gerandisligt. Hanus umsetur ikki søguna til nútíð, men brúkar eitt mál, sum gevur lesaranum ein varhuga av farnum tíðum, t.v.s. ein varhuga av, at søgan ikki er úr okkara tíð, men tó snýr seg um viðurskifti, sum enn eru galdandi. Hetta ávirkar setningsbygnaðin. Fleiri setningar eru langir, kanska í so langir og krókutir, men at stytt setningarnar hevði verið at flutt týdda tekstin burtur frá upprunaliga tekstinum, og enda-málið hevur greidliga verið at gera

eina týðing so nær upprunaliga tekstinum sum gjørligt. Teksturin hjá Longos er í upprunalíki so háttaður, at hann í støðum kundi verði settur upp sum yrking, og tað hevur eydnast Hanusi at varð-veita hetta eyðkenni í týðingini, t.d. tá ein gamal hirði greiðir teimum ungu frá kærleikanum: »Ein gudur, míni børn, er Eros, ungur og vakur og veingjaður«.

Eftirskrift

Aftast í útgávuna hevur Hanus Kamban skrivað eftirskrift. Tað er frálíkt, tí søgan er úr einari tíð, sum fyri mong er ókend. Men eftirskriftin er ov long og kundi kanska verði stytt niður í helvt. Tað hevði verið nóg mikið við upplýsingum um sjálfan tekstin og eitt sindur um sjøguligu um-støðurnar. Ov nógv verður gjørt burtur úr søguligu gongdini í tíðarskeiðinum og fornari grikskari gudalæru. Í einari eftirskrift verður ein viðgerð av slíkum slag undir øllum umstøðum avmarkað.

Forngríkska mentanin í dag

Forngríkska mentanin hevur havt og hevur framvegis ein serligan týðning fyri lond um allan heim, og týðingar av verkum úr forn-gríkskari tíð koma regluliga út í londunum kring okkum. Seinastu árin hevur serliga amerikanski heimspekingurin Martha Nussbaum gjørt vart við forngríkska arvin í politiskum kritikki av nútíðini, t.d. í nógvrøddu bókunum »Cultivating Humanity« og »Not for Profit«. Røðin av týðarum úr forngríkskum til føroyskt er stutt og eksklusiv: J.H.O. Djurhuus, Jákup Dahl, K.O. Viderø og Axel Tórgarð. At Hanus Kamban nú tekur við eftir hesar týðarar er einastandandi og í grundini eitt slag av søgu í sjálvum sær.

Bergur Djurhuus Hansen

Longos: Daphnis og Chloe. 168 s. Umsett: Hanus Kamban Mentunargrunnur Studentafelagsins. 298, 00 kr.

LEGG MINNI Í TÍÐINA OG MEIRA Í LÍVIÐ!

Hví skothol og ein berur afturpartur eru áminningar til okkara gerandisdag

Í spanska stórbýnum Valencia er stórsigni og snotuligi silki-marknaðurin La Lonja nakað fyri seg. Gamli, gotiski bygningurin varð bygdur frá 1483 og í nógvr ár fram í tíðina og skuldi vísa veldið og ríkidømið hjá Valencia, sum var í fagrasta handilsliga og búskaparliga blóma. Tað var tíðin!

Útsiðan av La Lonja er prýdd við nógvum útskeringum – av drekum, fólki, djórum og samansetingum av hesum og øðrum – og hyggur tú væl eftir, sæst ein heilt øðrvísi útskorin mynd, sum neyvan hevur verið partur av uppruna-liga uppskotinum ella av gotiska reypinum sum heild. Ein maður, sum vísur fólki sín bera afturpart, er snildisliga settur inn ímillum allar hinir tíðartýpisku útsker-ingarnar. Ein herligt og ókorrekt prýði í einum av størstu bygging-unum yvirhøvdur tá í tíðini, og helst eini boð um, at alt skal ikki takast so hátíðarliga, at pláss ikki skal verða fyri skemti ella tí, sum fólk kanska ikki halda er so stuttligt ella festligt.

Nakrar hundrað metrar frá La Lonja stendur Torres de Quart, sum er eitt av elligomlu portrunum inn til býin. Tornið varð bygt í 15. øld og er veldugt í sínum veldi. Tjúkkir veggir, tungt portur og myndug útstráling. Tað var tíðin!

Útsiðan hevur fingið harða við-ferð. Óteljandi hol síggjast á torn-inum, og tey stava frá skotriðum, sum franskir hermenn sendu ímóti meturtjúkku grótveggunum fyri tveimum øldum síðani. Herdeildir hjá Napoleon royndu í juni mánaði í 1808 at taka Valencia, men tað lukkaðist ikki, og fronsku her-menninir máttu stingu halan millum beinini og fara aftur til Madrid, sum teir frammanundan høvdu felt. Fyri at minnst fólkin, ið stríddust og stóðu ímóti fronsku yvirmaktini, vórðu skotholini í

Quart torninum varðveitt sum varðandi minni um eitt hart stríð.

Hesi mongu árin eftir aftur-partin á La Lonja og skotholini í Torres de Quart brúka vit nógva tíð og orku til at verða korrekt, at fríðka fasaduna og at pynta upp á veruleikan. Bøta um tað, sum er skeiklað av tíðini ella hevur fingið onkur merki eftir hart stríð. Eitt lyft her, eitt pump har og ein góð fasada, har tað er neyðugt. Eitt sindur minni av tí skeiva, eitt sindur meira av tí rætta. Hoppa høgt, renn langt og tak teg saman for tramin!

Og hava vit meiningar og hugleiðingar, er best, um tær eru so mikið korrektar og so frægt í trá við tíðarandan, at tær vísa okkum sum veruliga víðskygd og tíðartypisk tolerant – ja, faktiskt heilt tolandi tolsom! Lønin er herlig herðaklapp og taldir tamlar. Men tað er nú eisini vert nakað. Tað er tíðin!

Tíbetur finnast eisini tey, sum tora at vísa okkum sín bera afturpart. Tey, sum lata sjónligu skotholini verða minnir og áminn-ingar um royndir og stríð. Tey, sum leggja eitt sindur minni í tíðina og meira í lívið. Tey, sum syngja falskt í okkara deiliga kóri. Tey, sum eru so befríandi tíðarleys og passaliga ómerkt av tí mesta, at vit kundu tikið nakað av tí við okkum inn í komandi dagar: Slappa av, vís afturpart, fjal ikki skotholini og smíl for sørin!

Kanska kann tað eis-ini verða tíðin!

Eyðun Klakstein

BÁRÐUR BESTUR Í TÝSKLANDI

Barnabók hjá føroyingi fær heiðurliga umtalu í Týsklandi

Týska blaðið Die Zeit og útvarps-rásin Radio Bremen kjósa bestu bókina hvønn mánað í árinum, og hesaferð er valið fallið á barnabók hjá einum føroyingi.

»Tann flata kaninin« eftir Bárð Oskarson er vald burtur úr rúgvuni og fær heiðurligt við-mæli frá týsku miðlunum.

Á týskum eitur bókin Das

Platte Kaninchen, og hon varð send á marknaðin í februar mán-aði. Ummælini hava verið sera góð, og við Kringvarpið segði Bárður, at ein heiður av hesum slagnum sjálvandi kann verða ein góð lopfjøl. Bæði til stóra týska marknaðin, men so sanniliga eisini til restina av Europa.